

پیام رهبر معظم انقلاب به کنگره بزرگداشت آیت الله سید علی قاضی (ره) - 15 / آبان / 1391

حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی به کنگره بزرگداشت آیت الله سید علی قاضی (ره) بر تجلیل از شخصیت علمی، عملی و مقامات معنوی و عرفانی مرحوم قاضی تاکید کردند و افزودند: مرحوم آقای قاضی یکی از حسنات دهر است و شخصیت برجسته ای ایشان حقاً در بین بزرگان کم نظیر است. متن این پیام که توسط حجت الاسلام و المسلمین محمدی گلپایگانی در تالار وحدت دانشگاه تبریز قرائت شد به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم *

خب، کار بسیار شایسته ای است؛ تجلیل از مرحوم آقای حاج میرزا علی آقای قاضی، ان شاء الله یکی از کارهای بسیار مفید و کار بزرگی است. مرحوم آقای قاضی - میرزا علی آقای قاضی - یکی از حسنات دهر است؛ یعنی واقعاً شخصیت برجسته ای علمی و عملی مرحوم آقای قاضی، حالا اگر نگوییم بی نظیر، حقاً در بین بزرگان کم نظیر است. خب، ایشان علاوه بر مقامات معنوی و عرفانی خودشان، شاگردان زیادی را هم تربیت کردند که این خیلی با ارزش است؛ شخصیت های بزرگی که ما بعضی از اینها را ملاقات کردیم، زیارت کردیم: مرحوم آقای طباطبائی، مرحوم آقای آسید محمدحسن الهی - اخوی ایشان - مرحوم آقای امیرزا ابراهیم شریفی - که داماد مرحوم آقای قاضی بودند، در زابل بودند و جزو شاگردان برجسته ای آقای قاضی بودند - مرحوم آقای حاج شیخ عباس قوچانی، و در این اواخر هم مرحوم آقای بهجت؛ بزرگان دیگری هم بودند، مثل مرحوم آقای حاج شیخ محمدتقی آملی، مرحوم آقای حاج شیخ علی محمد بروجرودی و شخصیت های متعدد دیگری.

مهمترین مسئله در این باب، این است که ما در بین سلسله ای علمی فقهی و حکمی خودمان در حوزه های علمیه - در این صراط مستقیم - یک گذرگاه و جریان خاص الخاص داریم که میتواند برای همه الگو باشد، هم برای علما الگو باشد - علمای بزرگ و کوچک - هم برای آحاد مردم و هم برای جوانها؛ میتوانند واقعاً الگو باشند. اینها کسانی هستند که به پایبندی به ظواهر اکتفاء نکردند، در طریق معرفت و طریق سلوک و طریق توحید تلاش کردند مجاهدت کردند کار کردند، و به مقامات عالییه رسیدند. و مهم این است که این حرکت عظیم سلوکی و ریاضتی را نه با طرق من درآوردی و تخیلی - مثل بعضی از سلسله ها و دکانهای تصوّف و عرفان و مانند اینها - بلکه صرفاً از طریق شرع مقدّس آن هم با خبرویت بالا، به دست آوردند.

همین سلسله ای مرحوم آقای قاضی - مجموعه ای این بزرگواران که از مرحوم حاج سید علی شوشتری شروع میشود - همه شان مجتهدین طراز اول بودند. یعنی مرحوم آسید علی شوشتری که شاگرد شیخ بود و استاد اخلاقی و سلوکی شیخ بود - در فقه و اصول شاگرد شیخ بود، در سلوک و اخلاق استاد شیخ بود [و] شیخ می آمد از ایشان استفاده میکرد - بعد از فوت مرحوم شیخ که یک مدت خیلی کوتاهی هم [ایشان بعد از شیخ] زنده بودند، درس شیخ را از همان جایی که بود شروع کردند؛ شاگردانی که در درس مرحوم حاج سید علی شوشتری شرکت کردند، میگفتند ما فرقی ندیدیم بین شیخ و بین او؛ یعنی مقام او از لحاظ علمی و فقهی در این مرحله است. شاگرد برجسته ای ایشان، مرحوم آخوند ملا حسینقلی همدانی است که از لحاظ عرفانی و معنوی و سلوکی حقیقتاً در عرش است، یعنی عظمت مقام مرحوم آخوند ملا حسینقلی همدانی قابل توصیف نیست؛ ایشان از لحاظ ملاتئ و علمی - که ایشان جزو شاگردان شیخ بودند - جزو شاگردان درجه ای یک شیخ در علم فقه و اصول بودند؛ ولی معنای سلوکی و عرفانی و توحیدی بر زندگی ایشان غلبه کرد، چون در این طریق مشی میکرد. شاگردان ایشان - که اساتید مرحوم آقای قاضی باشند - مثل مرحوم حاج سید احمد کربلائی، مرحوم حاج شیخ محمد بهاری و افرادی از این قبیل، اینها همه افرادی بودند که از لحاظ فقهی در رتبه ای بالا بودند؛ یعنی مرحوم حاج سید احمد کربلائی جوری بود که مرحوم میرزا محمدتقی شیرازی احتیاطات خودش را به ایشان مراجعه میکرد و قطعاً [ایشان] در معرض مرجعیت بود؛ اما خود

ایشان امتناع کردند - گله کردند که چرا احتیاطات را به من مراجعه میکنید، اجتناب کردند - و در همین عالم معنویت بودند. مرحوم جدّ ما - مرحوم آقای آسید هاشم نجف‌آبادی - دیده بود، درک کرده بود مرحوم آسید احمد را؛ میگفت ما وقتی سحر یا شب میرفتیم طرف سهله یا از سهله برمیکشتم، صدای گریه‌ی این مرد - آسید احمد - از داخل خانه‌اش که سر راه بود شنیده میشد. اینها يك حالات اینجوری‌ای داشتند.

خب، مرحوم آقای قاضی هم شاگرد اینها است. ایشان البته هم شاگرد پدرشان مرحوم آقای آسید حسین هستند، هم بعد که می‌آیند نجف - شاگرد مرحوم آسید احمد بودند، ده سال یا دوازده سال هم شاگرد مرحوم سید مرتضای کشمیری بودند؛ البته در این کتابی که آقازاده‌ی مرحوم آقای قاضی - مرحوم آسید محمدحسن - نوشتند، میگویند ایشان پیش مرحوم آسید مرتضای کشمیری تلمذ نمیکرده، از مصاحبت او استفاده میکرده؛ لکن در همان کتاب یا در نوشته‌های مرحوم آقای آسید محمدحسین طهرانی دیدم - یادم نیست الان کجا خواندم - مرحوم آقای قاضی میگوید من نماز خواندن را از آسید مرتضای کشمیری یاد گرفتم. شما ببینید معانی این کلمات چقدر عمیق است. ماها هم نماز میخوانیم و خیال هم میکنیم که نماز خوب میخوانیم. این مرد عارف بزرگی که سالها پیش پدرش در تبریز تربیت شده بود و پیش رفته بود، وقتی می‌آید نجف [و] ده سال پیش مرحوم آسید مرتضای کشمیری میماند، میگوید من نماز خواندن را از او یاد گرفتم. آن وقت شاگردهای مرحوم آقای حاج میرزا علی آقای قاضی نقل میکنند که ایشان با همه‌ی [گرفتاری] - خیلی گرفتار بوده در زندگی، عائله‌ی سنگین و فقر و مشکلات - وقتی وارد نماز میشد، از همه‌ی دنیا غافل میشد؛ یعنی آنچنان غرق در ذکر و خشوع و توسل در حال نماز بود که از همه‌ی عالم فارغ میشد. خب، این يك گذرگاه فوق‌العاده‌ای است؛ گذرگاه خاص‌الخاص است. برای ماها از این جهت حجّت است که ما بفهمیم این هم هست؛ این مقامات، این حرکت، این سلوک، این خلوص در راه خدا هست.

هیچ اهل بُروز مکاشفات و مانند اینها هم نبودند؛ خب خیلی چیزها از آنها نقل شده - نقلیات موثقی که در مورد عجایب زندگی مرحوم آقای قاضی که به نظر ماها عجایب است نقل شده، یکی دو تا نیست؛ موثق هم هست، آدم یقین پیدا میکند از صحّت طرّقی که دارد - لکن اصلاً اینها در زندگی این بزرگوارها اهمیتی ندارد، نقشی ندارد. خود ایشان هم به شاگردهایشان میگفتند؛ میگفتند اگر چنانچه يك حالت مکاشفه‌ای برایتان دست داد اعتناء نکنید، کارتان را بکنید، ذکرتان را بگویید، آن حالت خشوع را حفظ بکنید؛ یعنی مقامات اینها این است. بالاخره خیلی مهم است که شخصیت‌های اینجوری احیاء بشوند، شناخته بشوند، معرفی بشوند؛ منتها در معرفی اینها از آدم‌های خبره استفاده کنید؛ یعنی کسانی بیابند درباره‌ی اینها حرف بزنند که بتوانند مقامات اینها را - لااقل در لفظ، در زبان - برای ماها بیان کنند که ما يك استفاده‌ای ببریم، بهره‌ای ببریم؛ والا صرف [بیان] مقامات علمی و فقهی - که در حد اعلی اینها داشتند - کافی نیست برای معرفی امثال شخصیتی مثل مرحوم آقای حاج میرزا علی آقای قاضی.

خب، ایشان عمر طولانی هم الحمدالله داشتند، و توفیقات زیادی هم داشتند، شاگردهای زیادی هم تربیت کردند، از لحاظ معانی سلوک و عرفان و مانند اینها هم از افرادی است که عرض کردم حداقل این است که بگوییم کم‌نظیر [است]، یعنی واقعاً شخصیت ایشان برجسته است. در این کتابی که آقازاده‌ی ایشان - مرحوم آقای آسید محمدحسن - نوشتند که من چند سال پیش دستم رسید و مکرر نگاه کردم، چند تا نامه از ایشان هست [ولی] در این کتاب جوری حاشیه زده شده که آدم نمیفهمد کدام قسمت جزو متن است کدام قسمت جزو حاشیه است. اگر بتوانید متن این نوشته‌ها را که حتماً در اختیار بقیه‌ی بازماندگان آن مرحومین است به دست بیاورید - چهار پنج نامه است که یکی‌اش به احتمال قوی خطاب به آقای طباطبائی است، البته عنوان ندارد اما آدم از متنش حدس میزند که خطاب به آقای طباطبائی است؛ یکی‌اش احتمالاً خطاب به مرحوم آقای آسید محمدحسن الهی است؛ یکی دو نامه خطاب به مرحوم آشیخ ابراهیم شریفی زابلی است که داماد ایشان بوده است؛ یکی خطاب به عموم شاگردانشان است به مناسبت حلول ماه رجب یا حلول ماه ذیقعد که میگویند ماه حرام شروع شد و درباره‌ی اهمیت ماه‌های حرام چیزهایی آنجا مینویسند؛ و شاید بعضی هم خطاب به دیگرها - و اگر خود این نامه‌ها را جداگانه منتشر کنید، به نظر من يك یادگار خیلی خوبی است. به هر حال از آقایان متشکر هستیم و امیدواریم ان‌شاءالله کار به بهترین وجهی پیش برود.

* متن پیام مقام معظم رهبری به کنگره بزرگداشت آیت الله سید علی قاضی برگرفته از سخنان ایشان در جمع
اعضاء ستاد بزرگداشت مرحوم قاضی در 1391/4/26 می باشد.. www.rahbri.com
